

FARSKÝ LIST

1.december – 7.december 2025, číslo 625

Gréckokatolícka cirkev, farnosť Čičava, Čičava 38, 09301

Tel.: 0911/711488, o.martinlaban@gmail.com

Prirodzená náboženskosť čaká na kresťanstvo

Na otázku, aký má byť kresťan, čo má robiť, sa zvyčajne odpovedá postojmi a správaním, ktoré môže uskutočňovať každý slušný človek, aj ateista. Čo teda znamená byť kresťanom? Byť kresťanom, znamená byť slušným človekom, dobrým mužom, skutočne zodpovedným otcom, dobrým pracovníkom... Takto by sme mohli tiež vymenovať rôzne občianske, spoločenské a individuálne čnosti. Tu však zaniká rozdiel. Ľudia zvonku potom majú pocit, že kresťania a nekresťania, veriaci a neveriaci sa medzi sebou líšia iba chodením do kostola a to je všetko. Je to najevidentnejší rozdiel.

Potom môže nastať taká situácia, že v jednej rodine žije neveriaci muž a žena, ktorá chodí do kostola. Títo dvaja ľudia sú v praktických veciach, v každodenných záležitostiach, v normálnej ľudskej filozofii dokonale jednotní. Veriaca žena i neveriaci muž uvažujú, že základom všetkého sú peniaze, že najdôležitejšie je dobré meno rodiny, že najpodstatnejšie vo výchove detí je poskytnúť im dobré vzdelanie a následne perspektívnu profesiu, ktorá dobre vynáša, dovoľuje získať spoločenskú prestíž a umožniť im dosiahnuť postavenie. Oba povzbudzujú svojich synov hovoriac: „Ty sa nedaj, lebo ak nebudeš bojovať, tak iní ťa odstrčia“, atď. V ich postojoch niet žiadneho rozdielu.

Neveriaci muž a veriaca žena hovoria, že je medzi nimi dokonalý súlad v konkrétnych otázkach života. Skutočne sa odlišujú iba tým, že ona chodí do kostola. „Má ešte takú potrebu, tak nech si ju uspokojí. Ja takú potrebu nemám, tak do kostola nechodím. Inak sa v živote ničím neodlišujeme. Ja sa

tiež usilujem byť slušný, tak ako ona, a niekedy je ona horšia ako ja“ – povie neveriaci muž.

Treba povedať, že tu miešame ideu slušného človeka s kresťanstvom. Dobré vieme, v čom spočíva rozdiel, čo je viac kresťanské, ak ide o morálny ideál. Vieme, že je ním láska, ale láska naznačená krížom, ktorej svet nie je schopný, ktorej vo svete niet. Ona sa nerodí z nášho úsilia, iba z toho, že zmŕtvychvstalý Ježiš Kristus vstupuje do nášho života so svojou mocou a prekonáva v nás strach zo smrti. Zmŕtvychvstalý Kristus spôsobuje, že môžeme vstúpiť do kríža, do smrti, riskovať náš život; nie iba vo filozofickom zmysle ale tiež každodenným prekonávaním seba. Až vtedy máme v sebe niečo z kresťanstva.

Ďalej si povieme niečo o stotožnení kresťanstva s náboženskosťou, o jeho vysvetľovaní na úrovni náboženstva. Kresťanstvo nie je zároveň náboženstvom v zmysle prirodzenej náboženskosti. Medzi nábožnosťou a vierou existuje hlboký rozdiel. Nie je dobre, keď sa naň zabúda, keď sa nevie v čom spočíva a keď je kresťanstvo prežívané len na úrovni akéhokoľvek náboženstva. Preto potrebujeme povedať niekoľko slov o tom, ako rozumieť prirodzenej náboženskosti. Prirodzená náboženskosť sama o sebe je niečím veľmi dobrým. Je jednou z výsad, ktorú nám Pán Boh dal. Je to „anténa“ v nás, ktorá je obrátená na transcendentno, na to, čo je Božie, ktorá s ľahkosťou odkrýva stopy Boha vo svete, ktorá vedie človeka k tomu, aby zložil akt poklony, aby sa modlil, aby prostredníctvom obety vyjadroval a uznal seba za stvorenie a Boha za Stvoriteľa. Prirodzená náboženskosť existuje v mnohých, viac menej skazených formách, v rozmanitých náboženstvách sveta. Človek je

religiosus, to znamená, že náboženskosť je v ňom niečo prvotné a prirodzené. Ateizmus je zas druhoradým zjavom, niečím, čo prišlo oveľa neskôr.

Teraz však budeme hovoriť o náboženskosti na ktorú padá tieň nášho hriechu a dôsledky skutočnosti toho, že celé ľudstvo povstalo proti Bohu a berie na seba dedičstvo prvotného hriechu. A ono kriví náboženstvo aj jeho prejavy. Tieto deformácie sú obsiahnuté v každom náboženstve.

Všimnime si, že kresťanstvo je širokými masami prežívané ako náboženstvo zaťažené týmito pokriveniami.

Najskôr trochu o prameňoch náboženstva. V tom stave, v ktorom sa ľudstvo de facto po hriechu nachádza, okrem prirodzenej ľahkosti, citlivosti, nasmerovania, ktoré máme v prirodzenosti na to, čo je Božie, existujú ešte dva dodatočné pramene, ktoré živí náboženskosť človeka. Prvým je potreba vysvetlenia sveta: Boh je stvoriteľ, príčina všetkých vecí. Druhým je potreba istoty a zabezpečenia: Človek nemôže žiť v neistote ktorá ohrozuje jeho existenciu. Nechce žiť v neistote, že jeho existencia môže byť náhle zničená nejakou kataklizmou, že napr. jeho zemiakové pole zaleje voda a nebude mať čo jesť. Človek všelijakým spôsobom hľadá istotu, zabezpečenie, a pretože to nenachádza vo svojich silách a možnostiach, jeho istotou bude prinajmenšom Boh. To ho k nemu tlačí, zbližuje ho s ním a núti ho hľadať u neho zabezpečenie.

To sú javy, ktoré pozorujeme veľmi často.

Keď sú ťažké časy, keď hrozí nejaká choroba, niečo nepredvídané, zrazu ľudia idú do kostola. Keď sa všetko upokojuje, keď miznú z horizontu všetky chmáry, keď sa ľuďom vodí dobre, zrazu je veľmi ľahko uvoľniť sa z nedefinnej povinnosti svätej omše. Keď pritlačí nejaká potreba, ťažká situácia, tak nás niečo núti ísť v smere náboženstva, lebo čo iné máme robiť.

Teraz vidíme, ako tieto dva pramene, ktoré podporovali náboženskosť, pôsobia proti nej. Vidíme, že v miere ako rastie organizácia spoločného života, ako sa rozvíja technika, ako rastie systém zabezpečenia, vďaka ktorému sa človek cíti istejší, o to viac hasne v ňom potreba života s Bohom, utiekanie sa k nemu ako k istote. V miere, akou rastie blahobyť krajiny, upadá potreba hľadania Pána Boha.

Jeden kňaz z Norimbergu rozprával čo sa stalo farnosti jeho kolegu pri Norimbergu, kde sa usadila skupina Poliakov zo Sliezska. V prvom roku zaľudnili kostol. Návštevnosť sa ohromne zvýšila, ale po roku takmer 90% z nich prestalo chodiť do kostola. Vytrhnutí zo svojho prostredia, prenesení, preštepenci do zeme, kde panuje veľký blahobyť, už po roku nepociťovali potrebu náboženstva, potrebu chodiť do kostola. Všetko sa vyparilo.

V prirodzenej náboženskosti, zaťaženej naším hriechom, povstáva zdeformovaný obraz Pána Boha. Javí sa ako bytosť, ktorá stvorila svet a panuje nad ním. Riadi svet a jeho dejiny, ale v podstate je vo svojej riadiacej činnosti nepredvídateľne vrtošivá. Nevedno, kedy blesk zasiahne tvoj dom. Nevedno začo a prečo. Vo vzťahu človeka k Pánu Bohu prevláda pocit strachu. Láska je až na druhom mieste, slabne, namiesto toho sa objavuje pocit strachu. Pán Boh vzbudzuje strach a preto s ním treba dobre vychádzať. Tu sa objavuje druhá črta – menovite záujem v prístupe k Pánu Bohu. V centre náboženskosti stojí človek, ktorý vie, čo chce od života, ktorý sám sebe buduje a tvorí vlastné šťastie, človek, ktorý vie, že môžu nastať isté nepredvídané skutočnosti, ktoré presahujú jeho schopnosti zabezpečiť si svoje vlastné plány. Pán Boh riadi svet, je nad týmito skutočnosťami a preto treba s Pánom Bohom dobre vychádzať, udržiavať s ním dobré vzťahy a nedávať mu príležitosť k hnevu. V tejto náboženskosti sa objavuje obchodnícke uvažovanie. Od Boha sa žiada,

aby láskavo pomáhal v realizácii našich ľudských plánov.

V tejto náboženskosti bude veľkú úlohu zohrávať obeta, pretože ona je tým aktom, v ktorom si človek skutočne niečo odopiera.

Čím užitočnejšie je to, čo si človek odoprie a odovzdá Pánu Bohu, tým mocnejšie sa objavuje myšlienka, že predsa Pán Boh nebude zlostný a nebude kaziť človekovi život, nebude pôsobiť deštruktívne, ale vypočuje človeka, keď ho o niečo poprosí.

Z tejto náboženskosti – tiež preto, že je prirodzene dobrá a tiež preto, že všeobecne funguje skazená prvotným hriechom – sa u ľudí rodia opačné rekvizity špeciálnej teológie. Boha treba niekde umiestniť. Ak s ním človek musí nadviazať kontakt, ak mu má niečo dať, ak sa má k nemu modliť, tak chce vedieť, kde to má robiť, kde je možné tento kontakt nadviazať. Ľudia veľmi ľahko umiestnia Boha na mieste, ktoré im imponuje svojim vzhľadom. Preto v náboženstvách nachádzame sväté miesta, ako sú vysoké hory (napr. pastierske predstavy vidia také miesto v pekných košatých stromoch alebo v miestach, kde udrhel hrom, padol meteorit, atď.) Človek je náchylný povedať: „To je miesto, kde sa Pán Boh zjavuje, v ktorom sa uskutočňuje jeho teofánia, v ktorom môže byť dostupný“.

Okolo tohto miesta vybuduje plot, postaví tam dom a takým spôsobom vzniká svätyňa. V tejto svätyni je najdôležitejším miestom oltár, pretože naň človek prináša svoje obety pre Pána Boha. Najdôležitejšou činnosťou, ktorá sa vo svätyni odohráva – popri modlitbe – je obeta.

Ale človek prichádza do svätyně so špinavými rukami a aby nebol Pánom Bohom odmietnutý, deleguje konkrétne osoby, ktoré stále bývajú vo svätyni, a ktorým dáva plácu, aby brali z jeho rúk obety a v jeho mene ich prinášali Pánu Bohu. Takým spôsobom sa objavuje osoba kňaza.

Prirodzená náboženosť delí svet na miesta sväté a svetské. Sväté miesta sú tie, na ktorých prebýva Pán Boh. Svätyňa je chápaná viac ako rezervácia – tam prebýva Pán Boh a všetko ostatné je normálnym svetom v ktorom sa môžem správať normálne. V normálnom svete sa cítim ako doma, lebo si tu môžem trochu zahrešiť, môžem si trochu zaspievať sprosté pesničky, atď. Svätyňa je čosi iné, to je sväté miesto, tam musím chodiť po špičkách.

Prirodzená náboženosť tak isto delí časy na sväté a bežné. Udalosti vo svete zas delí na dobré a zlé podľa toho, čo je podľa koncepcie človeka, pre jeho šťastie a životný plán prospešné. Ak ich podporujú, sú dobré, ak ich ničia, sú zlé. Konkrétne veci sú zlé pre všetkých, napr. choroby, ale každý má ešte dodatočný rebríček hodnôt, čo je dobré a čo je zlé. Keď o tom hovoríme, je dobré poukázať na konkrétne črty tohto správania, ktoré ľahko nachádzame u ľudí. Keď sa robia prijímacie pohovory na školy, ide na spoveď viac študentov, než pred Veľkou Nocou. Prečo sa mládež hrnie k spovedi práve po tieto dni? Pretože je to vážna chvíľa v ich živote a je lepšie, aby Pán Boh nemal v ten deň žiadne „ale“. A tak pre každý prípad, idem na spoveď, pretože od neho záleží, akú tému si vytiahnem, na čo sa ma pri skúškach opýtajú – je lepšie byť s ním za dobre.

Druhý príklad z Talianska. Keď v roku 1972 vybuchla na Sicílii Etna, bola to veľká explózia a vtedy všetci ľudia – veriaci i neveriaci, ateisti i neateisti – išli za kňazom, aby vzal Najsvätejšiu Sviatosť. Sami brali sochy svätých a išli požehnávať lávu. Všetci, absolútne všetci: tí, čo verili i tí, čo neverili. Nemali čo stratiť, ale mohli veľa získať. Skutočne, Pán Boh lávu zadržal tesne pred prvými domami. Pretože Pán Boh je dobrý a nikdy, keď to nie je potrebné, neškodí človekovi.

Tak viac menej vyzerajú schémy náboženskosti skazenej hriechom. Teraz

treba položiť otázku: Či to je kresťanstvo? Keď sledujeme ľudí, ich mentalitu, vidíme, že v podstate v nich funguje schéma nie iba dobrej náboženskosti, ale tiež skazenej, pretože všetci žijeme s ťarchou hriechu. Táto duchovnosť je zvonka pozlátená kresťanskými črepinami, ale vnútri funguje schéma skazenej náboženskosti. Teraz ako protipól si ešte raz uvedomíme, čím je kresťanstvo. Ono nepotrebuje dodatočné predpoklady, t.j. potrebu vyjasňovania a potrebu zabezpečenia.

Zmŕtvychvstálý Kristus sa rodí v človeku vtedy, keď si uvedomí svoju vlastnú existenčnú situáciu, ktorá zapríčinila vstup do hriechu. Rodí sa vtedy, keď človek z tohto dôvodu začína trpieť, keď mu v tom nie je dobre. Vtedy sa zjavuje v človeku predpoklad, ktorý ho otvára pre Boha – Vykupiteľa. Predpoklad, ktorý mu môže otvoriť prístup k viere, ku kresťanstvu a vybudovať tak dom viery, dom kresťanského života.

	Čičava	Komárany	Merník
Po	<i>Svätý prorok Nahum</i>		
1.12.	16.30 +Mária (r.Janočková)		
Ut	<i>Svätý prorok Habakuk</i>		
2.12.	8.30 +Július Zakošvič		16.00 spoveď 17.00 +Ján Pavučok
St	<i>Svätý prorok Sofoniáš</i>		
3.12.	16.00 spoveď 17.00 +Marta (r.Tkáčová)		
Št	<i>Svätá veľkomočenica Barbora</i>		
4.12.		16.00 spoveď 17.00 *ZBP Milán, Alžbeta (výročie manž.)	
Pi	<i>Prepodobný a bohonositelný otec Sáva Posvätený</i>		<i>Odporúčaný sviatok Voľnica</i>
5.12.	16.30 +Anna (r.Ragančíková) +panychýda	18.00 +Stanislav (r.Lipkošová) +príchod Mikuláša	
So	<i>Svätý Mikuláš Divotvorca, arcibiskup lykijskej Myry</i>		<i>Odporúčaný sviatok Voľnica</i>
6.12.	16.30 *ZBP ruženec +príchod Mikuláša		
Ne	Dvadsať šiesta nedeľa po Päťdesiatnici <i>Svätý Ambróz, milánsky biskup</i>		
7.12.	9.15 *za farnosť	11.00 na úmysel darcu	7.30 na úmysel darcu

Úmysel modlitby: za mier na Ukrajine a vo svete

Pripomínam portál dobrodinec.online. Ďakujeme za váš dar. Každý dar je fantastickou pomocou pre našu cirkev. Aj niečím takto neviditeľným môžete byť veľmi viditeľní v Božích očiach.